

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

ПЕДАГОГІКА

Збірник наукових праць

Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції
науковців, аспірантів та студентів
«Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи
та соціального забезпечення»
(14 травня 2025 р.)

Луцьк 2025

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 9 від 28 квітня 2025 року)*

Редакційна колегія:

Антонюк В. З. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки (*головний редактор*);

Чернета С. Ю. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки (*заступник головного редактора*);

Лякішева А. В. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Корпач Н. І. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки (*відповідальний секретар*).

Рецензенти:

Сидорук І. І. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Мельник І. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Наукові керівники студентських тез.

Педагогіка [Текст] : зб. наук. пр. : матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи та соціального забезпечення» (14 травня 2025 р.) / за ред. В. З. Антонюка, С. Ю. Чернети та ін.. Луцьк, 2025. 188 с.

У збірнику вміщено наукові праці викладачів, аспірантів, студентів та практиків.

За зміст публікації та представлені результати дослідження відповідальність несуть автори.

УДК 37(082)

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2025

ЗМІСТ

Березюк Нійоля

Особливості соціальної адаптації підлітків у закладі загальної середньої освіти 7

Величко Ірина

Соціальний захист людей похилого віку в Україні 9

Гапончук (Нестерук) Юлія

Соціальні послуги в територіальних громадах: проблеми та перспективи ... 13

Грабовецький Віталій

Сутність та структура готовності майбутніх викладачів до організації інтерактивної навчальної взаємодії студентів 15

Герасимчук Діана

Окремі аспекти становлення та розвитку молодіжної політики в незалежній Україні 18

Глюза Софія

Особливості соціальної роботи з дітьми, позбавленими батьківського піклування 21

Гук Юлія

Профілактика адиктивної поведінки підлітків у діяльності соціального педагога у закладі освіти 23

Демидюк Діана

Генезис науково-теоретичних уявлень про феномен соціальної компетентності 26

Дригульський Антон

Збереження здоров'я учнів – пріоритетний вид діяльності педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти 29

Зоріло Дар`я

Актуальні проблеми (особливості) соціального забезпечення пацієнтів у реабілітаційному відділенні 33

Івасюк Ірина

Роль послуги раннього втручання у підтримці якості життя сімей, які виховують дітей з порушенням розвитку 35

Ільницький Іван

Соціальна підтримка людей похилого віку в умовах невизначеності 38

Калісь Анжеліка

Сутність, ознаки, форми психологічного насильства над дітьми в сім'ї 41

Карпин Софія

Механізми забезпечення соціального захисту населення територіальної громади 44

Кленшин Олександр

Соціальне страхування осіб з тимчасовою втратою працездатності в Україні 46

Кобиш Тетяна	
До проблеми соціального захисту людей похилого віку	49
Колесник Ольга	
Деякі аспекти підтримки ментального здоров'я підлітків	51
Копитко Тетяна	
Роль центрів життєстійкості у адаптації внутрішньо переміщених осіб у громадах	53
Кордиш Дарина	
Патронатна сім'я як об'єкт соціальної роботи	56
Корольчук Павло	
Сутність поняття «особистісний потенціал викладача»	58
Кравчук Олександр	
Емоційна стійкість підлітків як соціально-педагогічна проблема	60
Крупич Владислава	
Історія виникнення та розвитку соціальної реклами	61
Кузьміна Марія	
Соціальна ексклюзія дітей-сиріт у період війни	64
Кукушкін Василь	
Напрями діяльності фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб в громаді	69
Курпіта Софія	
Життєстійкість підлітків як механізм превенції девіантної поведінки	71
Лаборешних Анастасія	
Освіта під час війни: як навчання та підтримка можуть покращити ментальне здоров'я	73
Лисицька Наталія	
Роль супервізії та коучингу в професійній діяльності практичних психологів і соціальних працівників	76
Ліщук Богдан	
Розвиток адаптаційних можливостей дітей вимушених переселенців	79
Лов'ян Анастасія	
Соціальне консультування в умовах територіальної громади	81
Лотвин Іванна	
Напрями, форми і методи соціально-педагогічної діяльності з дітьми в інклюзивному освітньому середовищі	83
Лошик Анна	
Дистантна сім'я як соціально-педагогічне явище	85
Лякішева Анна	
Залежність формування соціальної стратегії держави від викликів сьогодення	88
Мазур Олена	
Соціальний супровід військовослужбовців та членів їх сімей	89
Мазурок Софія	
Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб	92

Маківка Артур	94
Внутрішньо переміщені особи як об'єкт соціальної роботи	
Мартинюк Тетяна, Петрович Валерій, Петрович Ігор	
Специфіка діяльності тренерів (фасилітаторів) профілактичних та психоедукаційних програм	96
Марценюк Тарас	
Булінг у підлітковому середовищі як актуальна соціально-педагогічна проблема	101
Матійців Богдан	
Соціальна підтримка родин дітей з РСА під час кризових ситуацій: стратегії адаптації та допомоги	105
Мельник Оксана	
Соціально-педагогічна робота у сфері дозвілля учнівської молоді	108
Мельничук Діана	
Вікові особливості формування життєстійкості	111
Мосейчук Олександр	
Ціннісні орієнтації в структурі моральної культури сучасної студентської молоді	113
Пелих Ярослав	
Підтримка дітей, які постраждали внаслідок війни в Україні	116
Петрович Валерій, Кравчук Людмила	
Діяльність патронатної служби військової частини щодо підтримки військовослужбовців та членів їх сімей	119
Петрук Вікторія	
Кар'єрозорієнтований підхід у професійній підготовці соціальних працівників	123
Пилипчук Андрій	
Напрями соціально-педагогічної роботи з сім'ями військовослужбовців	127
Пініс Ігор	
Теоретичний аналіз сутності педагогічної взаємодії у процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти	128
Плахта Інна	
Соціальна адаптація учасників бойових дій та членів їх сімей	132
Положенцева Марія	
Роль і принципи менторської підтримки вразливих категорій здобувачів вищої освіти	134
Родіонова Вероніка	
Соціальний захист дитинства, материнства та батьківства в Україні	137
Романюк Олександр	
Соціальна підтримка безробітних у Волинській області	138
Семенюк Яна	
Цільові програми соціального захисту населення в умовах територіальної громади	140

Скриннікова Вікторія	
Формування стресостійкості підлітків у Центрі для дітей та сімей Карітас Волинь	142
Сорока Мар'яна	
Реінтеграція ветеранів та ветеранок війни до цивільного життя	145
Ставицька Анастасія	
Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб	147
Степаненко Вікторія	
Специфіка використання технологічних прийомів розвитку критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку	150
Стеренчук Іван	
Соціально-педагогічна підтримка дітей із функціональними обмеженнями в ЗЗСО в умовах воєнного стану	152
Стременовський Іван	
Об'єднані територіальні громади як інноваційні соціальні інституції	155
Сушик Наталія, Шевчук Наталія	
Сутність, ознаки, показники залежності підлітків від соціальних мереж в Інтернеті	158
Терьошин Вадим	
Соціальна робота у сфері громадського здоров'я як важливий напрям діяльності соціального працівника	162
Трохимчук Богдана	
Соціально-педагогічний супровід підлітків в інклюзивному освітньому середовищі	164
Чашук Андрій	
Інтерактивне навчання як педагогічна технологія	166
Чикун Іван	
Особливості надання соціальних послуг особам з інвалідністю в умовах воєнного стану	170
Чих Наталія	
Формування професійно-етичної культури майбутніх соціальних працівників	172
Шишোলик Дарина	
Соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах	175
Шкорбатюк Богдан	
Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки юриста	178
Штефусь Діана	
Соціально-педагогічні аспекти розвитку комунікативної компетентності підлітків у соціальних мережах	181
Щира Софія	
Сутність, структура, зміст життєстійкості фахівців із соціальної роботи	183

3. Жданович Ю. М. Особливості адаптації дітей вимушених переселенців. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2017. Вип. 21 (1). С. 204–214.

4. Про методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах: Лист Міністерства освіти і науки України №1/13007-24 від 22.07.2024.

URL:

https://osvita.ua/doc/files/news/926/92613/Pro_metodichni_rekomendaciyi_shodo_socializaciyi.pdf

(дата звернення: 23.03.2025)

Анастасія Лов'ян – студентка факультету педагогічної освіти та соціальної роботи кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки **Андрій Колосок**

СОЦІАЛЬНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В УМОВАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Сучасне суспільство стикається з численними соціальними проблемами, які вимагають ефективних механізмів вирішення, одним із таких механізмів є соціальне консультування. В умовах територіальної громади цей процес набуває особливого значення, оскільки дозволяє наблизити соціальні послуги до населення, зробити їх більш доступними та адаптованими до реальних потреб мешканців. Соціальне консультування є важливим компонентом соціальної роботи, який дозволяє громадянам отримати юридичну, психологічну, економічну, медичну, соціальну та іншу допомогу. Його ефективність багато в чому залежить від якості організації, професіоналізму фахівців, а також ресурсів, які може залучити територіальна громада для підтримки населення.

Соціальне консультування – це процес надання кваліфікованої інформаційної, психологічної, юридичної або іншої допомоги громадянам, які опинилися у складних життєвих обставинах. Воно спрямоване на підтримку людей у прийнятті рішень, подоланні труднощів та адаптації до нових умов. Основними функціями соціального консультування є діагностична, коригувальна, підтримуюча, посередницька та освітня. Діагностична функція передбачає аналіз проблеми та визначення її першопричин, коригувальна – розробку стратегії вирішення проблемної ситуації, підтримуюча – допомогу в подоланні труднощів та емоційну підтримку, посередницька – сприяння взаємодії клієнта з іншими установами, органами влади, організаціями, а освітня – підвищення рівня поінформованості громадян щодо їхніх прав, можливостей та ресурсів.

Соціальне консультування відіграє ключову роль у забезпеченні соціального захисту населення, сприяючи зменшенню соціальної нерівності,

профілактиці кризових ситуацій та розвитку соціальної активності громадян. Воно дозволяє людині не лише отримати конкретну інформацію чи допомогу, а й сформувати навички самостійного вирішення проблем, підвищити рівень соціальної адаптації та особистої впевненості.

Соціальне консультування в територіальній громаді має низку особливостей, які зумовлені місцевими умовами, ресурсами та потребами мешканців. Однією з найважливіших характеристик є близькість до населення, що дозволяє громадянам швидко отримати необхідну допомогу. Окрім того, соціальне консультування в громаді передбачає комплексний підхід – охоплення різних аспектів життя громадян: юридичних, психологічних, економічних та соціальних.

Важливу роль відіграє взаємодія з органами влади, що сприяє оперативному вирішенню соціальних проблем через координацію дій місцевих органів самоврядування, служб соціального захисту, центрів зайнятості та інших установ. Гнучкість у наданні послуг дозволяє швидко адаптувати форми та методи консультування до змінних умов та потреб громади. Також активне залучення громадських організацій та волонтерських рухів підвищує ефективність соціальної підтримки, розширюючи можливості отримання допомоги для різних категорій населення.

Соціальне консультування в територіальній громаді може охоплювати різні аспекти життя громадян. Одним із найважливіших напрямків є юридичне консультування, яке допомагає у складанні документів, отриманні соціальних пільг, роз'ясненні трудових, сімейних та цивільних прав. Важливим є також психологічне консультування, що спрямоване на подолання стресу, міжособистісних конфліктів, кризових ситуацій, а також підтримку людей, які постраждали від насильства чи втратили близьких.

Консультування щодо зайнятості відіграє важливу роль у сприянні професійній орієнтації, допомозі у працевлаштуванні, розвитку навичок для самозайнятості та підтримці підприємницьких ініціатив. Медико-соціальне консультування передбачає інформування громадян про збереження здоров'я, допомогу людям із хронічними захворюваннями, соціальний супровід осіб з інвалідністю. Також важливим напрямком є фінансове консультування, яке допомагає громадянам правильно розпоряджатися фінансами, користуватися соціальними пільгами та отримувати фінансову підтримку.

Для підвищення ефективності соціального консультування в територіальних громадах необхідно розширювати мережу консультаційних центрів, запроваджувати цифрові технології та створювати онлайн-платформи для надання консультацій. Важливим аспектом є підвищення кваліфікації фахівців через навчальні програми, тренінги та обмін досвідом. Активне залучення громадських організацій та проведення інформаційних кампаній сприятиме підвищенню рівня обізнаності населення про доступні соціальні послуги.

Джерела та література

1. Колосок А. М., Бичук І. О. Менеджмент соціальних послуг територіальної громади в умовах воєнного стану. *Ввічливість. Humanitas*. 2022. № 3. С. 92-99. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.3.13>

2. Колосок А. М. Статистичний аналіз соціального захисту населення у територіальних громадах. *Ввічливість. Humanitas*. 2022. № 1. С. 152-158. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.1.22>

3. Соціальна робота з сім'ями: теорії моделі, ефективні практики: колективна монографія. Волинський національний університет імені Лесі Українки / за заг. ред. В. Петровича, С. Чернети. Луцьк: ФОП Гадяк Ж.В., 2021, 323 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/19749>

Іванна Лотвин – студентка факультету педагогічної освіти та соціальної роботи, кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор **Вікторія Степаненко**

НАПРЯМИ, ФОРМИ І МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Актуальність дослідження. З кожним днем все більше і більше в освітньому просторі привертає увагу інклюзивна освіта, як важливий напрям розвитку соціальної політики. Оскільки інклюзія спрямована на створення рівних можливостей для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей. І домінуючу роль у цьому процесі відіграє соціально-педагогічна діяльність, яка охоплює широкий спектр заходів для підтримки дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Важливо віднайти найдосконаліші форми та методи для успішної соціально-педагогічної підтримки таких дітей.

Мета дослідження: визначити основні напрями, форми і методи соціально-педагогічної діяльності з дітьми в інклюзивному освітньому середовищі.

Результати дослідження: Серед основних напрямів соціально-педагогічної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі виділяють:

– соціально-психологічну підтримку, вона спрямована на адаптацію дитини до освітнього середовища через створення сприятливого мікроклімату, надання психологічної допомоги та формування емоційно стійкої особистості;

– організацію освітнього процесу, що включає розробку індивідуальних навчальних планів, впровадження диференційованого навчання та застосування адаптивних методик;

– формування інклюзивної культури, яка передбачає просвітницьку діяльність серед педагогів, учнів та батьків з метою подолання стереотипів щодо дітей з ООП;

Наукове видання

ПЕДАГОГІКА

Збірник наукових праць

Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції науковців,
аспірантів та студентів

«Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи
та соціального забезпечення»

(14 травня 2025 р.)

Друкується в авторській редакції

Обсяг 11,04 ум. друк. арк. (електронний варіант)